

13.6.13

ש.מ. 14961

לכבוד

אל"מ דורון בן ברק

היועץ המשפטי של אוגדת איו"ש

בפקס: 02-9977326

שלום רב,

הנדון: פגיעה חמורה בזכויות קטינים באמצעות הפצת כרוזים בכפר קדום

הרינו לפנות אליך בעניין שבנדון בבקשה כי תפעל לאלתר נגד ההפצה הבלתי חוקית של שלטים המכילים תמונות של קטינים בכפר קדום, במטרה להרתיע קטינים מיידוי אבנים ומהשתתפות בהפגנות השבועיות המתקיימות בכפר. תליית השלטים בכפר גורמת לפגיעה קשה בפרטיותם, בכבודם, ובזכותם להליך הוגן של הקטינים, וכן בזכות לחופש ביטוי ומחאה של תושבי כפר קדום, כפי שיפורט להלן:

רקע

1. ביום שבת, 1.6.13, הגיע לידי בצלם דיווח מתושבי כפר קדום לפיו בלילה הקודם נתלו במקום שלטים שעליהם מופיעות תמונותיהם של ארבעה קטינים תושבי הכפר ומעליהן הכיתוב בערבית מדוברת "אנחנו הצבא, דיר באלכ, אנחנו נתפוס אותך אם נראה אותך או נבוא לבית". רצ"ב צילום של השלט. מהמידע שבידי בצלם עולה כי שמונה שלטים כאלה נתלו בין השעות 00:00-1:00 לפנות בוקר באותו היום, על ידי כוח של הצבא שנכנס בגיפיים לכפר. בנוסף, כפי שעולה מהעדויות של התושבים, בטרם עזבו כוחות הצבא את הכפר, הושלכו גם מספר רימוני הלם וגז מדמיע.
2. בירור לגבי זהות האנשים שמופיעים בתמונות מעלה כי כולם קטינים, בגילאים 14-17, כל אחד בן למשפחה אחרת המתגוררת בכפר קדום.
3. ביום ראשון, 2.6.13, פנה בצלם לסרן ברק רז, דובר אוגדת איו"ש, על מנת לברר האם אכן הצבא הוא שאחראי להצבת השלטים במקום. בתשובתו מתאריך 4.6.13, מסר סרן רז כי "מדובר בפעילות הרתעתית שנעשתה במסגרת מגוון פעילויות שונות אל מול תופעת הפרות הסדר האלימות ויידוי האבנים. פעולה זו נועדה להרתיע בני נוער מלקחת חלק באירועי טרור עממי, דבר העלול לסכן, בין היתר, את ביטחונם האישי. יש לציין כי מדובר ביוזמה מקומית כחלק מהתמודדות עם הפרות סדר וזריקות אבנים. השימוש בשיטת פעולה זו ייבחן". גם בכתבה שפורסמה באתר "הארץ" נמסר מדובר צה"ל כי "זו פעילות נוספת שמתקיימת במסגרת מגוון פעילויות נגד הפרות האלימות הסדר ויידוי האבנים"¹.

¹ <http://www.haaretz.co.il/news/politics/1.2039408>

איום והפחדה אסורים ופגיעה בזכויות יסוד

4. סעיף 33 לאמנת ג'נבה הרביעית קובע ש"שום מוגן לא ייענש על עבירה שלא עבר אותה בעצמו. עונשים קיבוציים וכן כל אמצעי הפחדה או השלטת טרור אסורים".
5. מתשובת הצבא משתמע כי שיטת פעולה זו נתפסת על ידו כלגיטימית לשם התמודדות עם הפרות סדר ואירועי ייזוי אבנים, וכי השימוש העתידי בה ייבחן. אולם, ללא קשר למטרת הפעולה, מדובר בטקטיקה של הפחדה ואיומים שלא יכולה להיות לה הצדקה. המעשה עורר אימה בקרב תושבי הכפר, בפרט בקרב הנערים המופיעים בשלטים ומשפחותיהם, אולם גם בקרב יתר התושבים שחשים שהצבא מנסה לזרוע בהם פחד ולמנוע מהם למחות בהפגנות השבועיות המתקיימות בכפר. מתגובת הצבא נראה שזו אכן הייתה הכוונה מאחורי תליית השלטים, שניסוחם העמום מגביר עוד יותר את הפחד שהם מעוררים.
6. אם בידי הצבא מידע כלשהו שמי מאותם אנשים המופיעים בשלטים עבר על החוק באופן כלשהו, הרי שעליו לנקוט בהליכים הפליליים הרלבנטיים נגד אותו אדם ולא בשיטות איום והפחדה. עצם פרסום תמונותיהם של הקטינים תושבי הכפר מהווה פגיעה קשה בזכותם לפרטיות ואף מתפרש כרדיפה אישית של אותם קטינים, וזאת בהעדר הליך פלילי תקין, ותוך איום מרומז כי ייפגעו אם יעזו להופיע להפגנה השבועית.
7. בנוסף להפחדת אותם קטינים שמופיעים בתמונות, נראה כי כוונת הצבא הייתה גם להרתיע את כל תושבי כפר קדום, המקיימים הפגנות מחאה שבועיות נגד הכיבוש, מהמשך המחאה, הרתעה של ממש, עד כדי פגיעה ביכולתם לממש את זכותם הבסיסית לחופש מחאה. זאת הן בניגוד לכללי המשפט הבינלאומי וחובות המפקד הצבאי לפיו, והן להצהרות המפורשות של המפקד הצבאי בדבר קיומה של הזכות לחופש ביטוי ומחאה בשטחים הכבושים.
8. לאור האמור לעיל, נבקש כי תפעל לאלתר נגד השימוש בשיטת הפעולה המתוארת לעיל וכי יינקטו במידת הצורך צעדים נגד החיילים שפעלו בה. כן יש להבהיר לכל כוחות הצבא הפועלים בגדה המערבית כי "יוזמות" מסוג זה הינן פסולות וכי על הצבא לפעול אך ורק במסגרת האמצעים החוקיים העומדים לרשותו לאכיפת הפרות חוק, כל זאת תוך כיבוד של חופש הביטוי והמחאה בשטחים הכבושים ושמירה עליו.
9. נודה על התייחסותך בהקדם.

בברכה,

רגד ג'ראיסי, עו"ד
האגודה לזכויות האזרח

נועה טל,
בצלם

ב'צ'לם
B'TSELEM
بتسيلم

מרכז המעוּמַת הַיִּשְׂרָאֵלִי
לחقوق الإنسان في الأراضي المحتلة

ז'ור

האגודה לזכויות האזרח בישראל
جمعية حقوق المواطن في اسرائيل
The Association for Civil Rights in Israel

העתקים:

אלוף דן עפרוני, הפרקליט הצבאי הראשי, בפקס: 03-5694526
אלוף ניצן אלון, מפקד פיקוד המרכז, בפקס: 02-5305741
תא"ל תמיר ידעי, מפקד אוגדת איו"ש, בפקס: 02-9970436
סרן ברק רוז, דובר אוגדת איו"ש, במייל
רס"ן זוהר הלוי, רמ"ד זכויות אדם ופניות הציבור בדובר צה"ל, בפקס: 03-5693971

העתק מצולם מן השלט שנתלה בכפר קדום בשמונה עותקים:

